

Stora kunskapsluckor om

Ämnet bara ett år gammalt i gymnasiesärskolan: ”Det togs inte

SKOLA Först förra året blev sex och samlevnad ett skolämne för gymnasieelever med intellektuell funktionsnedsättning. Fördomarna är många och utbildningsprojekt möter ofta en nedtystande attityd från verksamhetsansvariga och personal.

Det pratas inte ofta om sex och samlevnad i undervisningssyfte. Ännu mer sällan pratas det om sex och samlevnad med personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Det vill Forum Skill göra något åt. När de har kontaktat dagliga verksamheter och gruppboenden för att berätta om sina projekt eller hitta referensgrupper har de också stött på fördomar från personal och ansvariga. En del fördomar handlar om att personer med intellektuell funktionsnedsättning inte har någon sexualitet, andra om att de är översexuella.

– Det finns så mycket missriktad välvilja inom LSS-verksamheter. Det finns den klassiska kommentaren, ”Väck inte den björn som sover”. De menar, när björnen vaknar, vem ska tämja björnen sedan? Det är många som menar att projektet verkar viktigt, men vad händer sedan när vi har gått därifrån? säger Jos Rossling.

”Positiv förändring”

Carina Holm menar att det har skett en positiv förändring över tid, men det var först 2010 som sex och samlevnad blev ett obligatoriskt ämne för särskolan i grundskolan. 2013 blev ämnet obligatoriskt för särskolan på gymnasienivå.

– Många personer som är aktiva inom daglig verksamhet och bor i gruppboenden har inte gått i skolan då sex och samlevnad fanns med i särskolans läroplan. Kunskapen blir väldigt olika fördelad. Det kan hänga på eldsjälar som tycker att frågan är jätteviktig, men säg att de försvinner från arbetsplatsen, då kanske ingen annan tar vid, säger Carina Holm.

Så funkar sex

I höstas startade Forum Skills treåriga projekt Så funkar sex. Projektet är en uppföljning till det tidigare projektet Fördom och stolthet, och fördjupar sig kring sexualitet, identitet och relationer på ett normkritiskt sätt.

– Det var många deltagare från Fördom och stolthet som önskade att vi hade pratat ännu mer om sexualitet, vi trodde redan att det hade gjorts, men såg att det fanns enorma kunskapsluckor, säger Erika Gustafsson.

De flesta som arbetar på Forum Skill har tidigare erfarenheter av att arbeta på dagliga verksamheter eller gruppboenden.

– Där jobbades det med demokrati

och jämlikhetsfrågor men det togs inte tag i frågan kring normer, kärlek och sexualitet. Det är ofta en extremt heteronormativ värld att vara i, med en strävan av att vara så normal som möjligt. Det är vanligt att personalens attityder och normer styr, säger Mia Bobzow.

Viktigt att diskutera

Forum Skill låter i sitt projekt Mötesplats också målgruppen ge synpunkter på vad som är viktigt att lyfta fram. Den dagliga verksamheten Utegruppen i Kortedala har bidragit med sina åsikter kring hemsidans utformning och innehåll. Deltagarna anser att frågor kring sex och samlevnad är viktiga att diskutera och att det diskuteras alldeles för lite. Gruppen var i höstas även med på Open space, ett möte där de tillsammans med ett 40-tal andra deltagare diskuterade frågor kring sex, relationer och samlevnad.

– Att vara med på Open space var jättebra, då kunde vi se allt på papper, det blev tydligt, säger Mikael Andersson, som upplever att han tidigare har fått för

lite undervisning i sex och samlevnad, vilket även Michael Olsson kan hålla med om.

– Vi hade sex och samlevnad som ämne under skoltiden, men sedan har jag glömt av det. Det var bra information på skolan, men det var för lite och för lite variation. Då satt jag mest tyst och lyssnade, säger han.

Lasse Werner berättar att han aldrig tidigare har fått någon undervisning i ämnet sex och samlevnad och att det är ett ämne som alldeles för sällan berörs på ett informativt sätt. Det gör att han ser ett stort behov av ett projekt som Forum Skills.

– Det här är ett bra sätt att få information på. Jag tycker själv att det bästa sättet är via film.

”Viger sitt liv åt att kunna prata om allt”

Caroline Birelius har arbetat med Utegruppen i sex år och med målgruppen i totalt 15 år.

– En del av personalen viger sina liv åt att kunna prata om allt, till exempel ämnen som sex. Andra tycker att det är ett opassande ämne, det kan handla om hur de har vuxit upp, och vad de har omgivits av för värderingar, säger Caroline Birelius.

Hon kan se en tendens att det blir lättare att prata om sex och samlevnad och att informationen som Forum Skill lanserar kan hjälpa till att underlätta den processen.

– Det ger mycket information på flera sätt vilket gör det roligt och enkelt att ta till sig, säger Caroline Birelius.

Cecilia Hugosson

Michael Olsson t.v., Lasse Werner i mitten och Carina Holm från Forum Skill t.h.

sex och samlevnad

tag i frågan kring normer, kärlek och sexualitet”

Fakta Forum Skill

- Organisationen Forum Skills huvudsakliga inriktning är mänskliga rättigheter.
- Projektet Så funkar sex finansieras av Allmänna arvsfonden och Projekt mötesplats finansieras av Folkhälsokommittén, Västra Götalandsregionen. Projekt mötesplats arbetar fram en hemsida och Så funkar sex skapar en novellbok och en film. Allt under temat identitet, sex och samlevnad ur ett normkritiskt perspektiv. Projekten är tätt sammanlänkade och vänder sig till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller kognitiva svårigheter.

Från vänster; Carina Holm, Sheila Silvestre, Mia Bobzow, Erika Gustafsson, Jos Rossling på Forum Skills huvudkontor i centrala Göteborg.

Hallå där...

....kommunalrådet DARIO ESPIGA (S) som tidigare har sagt att Göteborgs stad inte vill avvisa EU-migranter. I veckan avvisades ändå en grupp bulgarer från en pendelparkering i Mölndal som ägs av Göteborgs stad.

Hur går det här ihop?

– Vi kommer aldrig att acceptera olagliga bosättningar. Frivilligorganisationer har tillsammans med Social resurs i två veckor informerat om vad som skulle ske. De har erbjudit övernattningsplatser på Stjärnklart, möjligheter att komma till dagcenter och Räddningsmissionen vill ta sig an barnfamiljerna. Jag tycker att det har hanterats så humant som man kan göra. Vad jag förstår handlar det om ungefär 100 människor från två olika byar i Bulgarien. De flesta från den ena byn är intresserade av att åka tillbaka och få en resa betald, den andra gruppen säger att de är här för att plocka bär och vill stanna här till augusti.

Har Stjärnklart platser?

– Vi har haft 30 platser och de har inte alltid varit fulla, i och med att människor ibland inte vill bo där. Det finns en stor misstänksamhet för det som samhället kan erbjuda.

Du sa senast att fastighetskontoret kan frigöra mark – varför inte nu?

– Frivilligorganisationerna tyckte inte att det var en bra idé. För att man efter tre månader, som är den tid man får vara lagligt i Sverige, kanske skulle behöva avvisa folk som har etablerat sig. Det är mer mänskligt att använda sig av kyrkornas parkeringsplatser för då kan kyrkan bestämma själv om de får stanna längre och människorna kan introduceras i samhället på ett annat sätt. Räddningsmissionen har fått en halv miljon för 20 uppställningsplatser vid olika kyrkor. Sedan har vi förlängt IOP-samarbetet med alla frivilligorganisationer året ut, de har fått 3,6 miljoner kronor tillsammans.

Räcker det med 20 platser?

– Antagligen inte, det är svårt att veta. Samtidigt vet vi att de flesta åker tillbaka efter två-tre månader. Jag efterlyser fortfarande en nationell plan. I SKL har vi sagt att regeringen borde hjälpa till med en nationell plan. Vi har drivit frågan ganska hårt.

Hanna Strömbom

” Jag tycker att det har hanterats så humant som man kan göra.

Dagliga verksamheten Utegruppen i Kortedala. Mikael Andersson, Michael Olsson och Lasse Werner.